MCC-001-014205 Seat No. ________

M. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May - 2018

Sanskrit : Paper - 02 (ECT)

(Vedantshastra)

(ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्ये चतुःसूत्री)

(Old Course)

Faculty Code : 001
Subject Code : 014205

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

१ નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** ખંડોને અનુવાદ સાથે સમજાવો : **१४**

1 Explain with translation any **two** passages of the following : **14**

(१) न; तद्विशेषं प्रति विप्रतिपत्तेः । देहमात्रं चेतन्यविशिष्टमात्मेति प्राकृता जना लोका–यतिकाश्च प्रतिपन्नाः । इन्द्रियाण्येव चेतनान्यात्मेत्यपरे । मन इत्यन्ये । विज्ञानमात्रं क्षणिकमित्येके । शून्यमित्यपरे । अस्ति देहादिरिक्तः संसारी कर्ता भोक्त्येपरे । भोक्तैव केवलं न कर्तेत्येके अस्ति तद्वयक्ति ईश्वरः सर्वज्ञः सर्वशक्तिरिति केचित् । आत्मा स भोक्तुरित्यपरे । एवं बहवो विप्रतिपन्ना युक्तिवाक्यतदाभाससमाश्रयाः सन्त ।

(२) न; वेदान्तवाकयकुसुमग्रथनार्थत्वात्सूत्राणाम् । वेदान्तवाक्यानि हि सूत्रैरुदाहत्य विचार्यन्ते । वाक्यार्थविचारणध्यवसाननिर्वृता । सत्सु तु वेदान्तवाक्येषु जगतो जन्मादिकारणवादिषु तदर्थग्रहणदार्ढ्यायानुमानपि वेदान्तवाक्याविरोधि प्रमाणं भवन्न निवार्यते, श्रुत्यैव च सहायत्वेन तर्कस्याभ्युपेतत्वात् । तथा हि–'श्रोतव्यो मन्तव्यः' (बृह २–४–५)

(३) अथवा, – यथोक्तमृग्वेदादि शास्त्रं योनिः कारणं प्रमाणमस्य ब्रह्मणो यथावतस्वरूपाधिगमे । शास्त्रादेव प्रमाणाज्जगतो जन्मादिकारणं ब्रह्मादिगम्यत इत्यभिप्रायः । शास्त्रमुदाहतं पूर्वसूत्रे 'यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते' इत्यादि । किमर्थ तर्हीदं सूत्रं ? यावता पूर्वसूत्र एवैवंजातीयकं शास्त्रमुदाहरता शास्त्रयोनित्वं ब्रह्मणो दर्शितम् । उच्यते,–तत्र पूर्वसूत्राक्षरेण सपष्टं शास्त्रस्यानुपादानाज्जन्मादि केवलमनुमानमुपन्यस्तमित्याशङ्कयेत् ।

(४) किं तर्हि ? प्रत्यक्षविषयवस्तुतन्त्रैवेति ज्ञानमेवैतन्न क्रिया । एवं सवरप्रमाणविषयवस्तुषु वेदितव्यम् । तत्रैवं सति यथाभूतब्रह्मात्मविषयमिति ज्ञानं न चोदनातन्त्रम् । तद्विषये लिङ्गादयः श्रूयमाणा अप्यनियोज्यविषयत्वात्कुण्ठीभवन्ति, उपलादिषु प्रयुक्तक्षुरतैक्ष्ण्यादिवत; अहेयानुपादेय–सवस्तुविक्षयत्वात् ।

२ નિમ્નલિખિત કોઈ પણ એકાધિકરણ પર શાંકરભાષ્યાનુસાર તત્ત્વજ્ઞાન સમજાવો. **૧૪**

2 Explain any **one** Adhikaran according to the Philosophy of शङ्कराचार्य of the following : **14**

(१) जिज्ञासाधिकरणम्

(२) समन्वयाधिकरणम्

૩ શંકારાચાર્યના પ્રમુખ સિદ્ધાંતોનું તત્ત્વાવલોકન કરો. **૧૪**

3 Appreciate philosophically the main doctrines of the शङ्कराचार्य । **14**

અથવા/OR

૩ શંકરાચાર્યના જીવન અને કવન અંગે નોંધ લખો. **૧૪**

3 Write a note on the life and works of शङ्कराचार्य । **14**

૪ બ્રહ્મસૂત્રકારના મુખ્ય સિદ્ધાંતોની સમીક્ષા કરો. **૧૪**

4 Evaluate critically main doctrines of ब्रह्मसूत्रकार । **14**

અથવા/OR

૪ 'ब्रह्मसूत्रे चतुःसूत्री' સ્થાન અને મહત્ત્વને ચર્ચો. **૧૪**

4 Discuss the place and importance of चतुःसूत्री area of ब्रह्मसूत्रे। **14**

૫ કોઈ પણ **બે** વિશે નોંધ લખો : **૧૪**

5 Write a notes on any **two** : **14**

(१) शङ्कराचार्यस्य शैली

(२) ब्रह्मसत्यं जगन्मिथ्या जीवो ब्रह्मैव नापरः

(३) स्मृतिरूपः परत्र पूर्वदृष्टावभास अध्यासः

(४) शाङ्करवेदान्ते प्रमाणविचारः।